

پیشگفتار مترجمان

مدیریت دولتی از قدیم‌ترین شاخه‌های مدیریت به‌شمار می‌آید. این رشته در ایران برای اولین بار در سال ۱۳۳۳ و با عنوان رشته علوم اداری در دانشکده حقوق دانشگاه تهران با همکاری دانشگاه کالیفرنیا جنوبی تدریس شد. در فاصله سال‌های ۱۳۳۳ تا ۱۳۴۱ و به سبب پیدایش رشته‌های علوم اداری، این گروه از رشته علوم سیاسی جدا شد و از سال ۱۳۴۱ تا به حال به‌طور مستقل در دانشکده مدیریت دانشگاه تهران، که تا سال ۱۳۷۴ دانشکده علوم اداری و بازرگانی نیز نامیده می‌شد، تدریس شده است. در حال حاضر، این رشته در اکثر دانشگاه‌های کشور تحت عنوان مدیریت دولتی و با گرایش‌های مختلف در سطوح کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری تدریس می‌شود.

به‌رغم قدمت رشته مدیریت دولتی، این رشته همواره به دنبال کشف و دستیابی به هویت مجزا و منحصر به خود بوده است. یکی از دلایل ابهامات ماهوی و بحران هویت مدیریت دولتی به منزله یک رشته مطالعاتی، نبود مرز و محدوده مشخص برای این رشته در مقایسه با سایر رشته‌هاست که به ابهاماتی در زمینه تفاوت نظریه و عمل، موضوعات کلیدی و مسائل حیاتی مورد مطالعه در رشته، روش‌شناسی مقبول در آن انجامیده است.

بحران هویت، بین‌رشته‌ای بودن و ابهام در مرزهای آکادمیک و قلمرو موضوعی مدیریت دولتی باعث ورود اصطلاحات تخصصی از رشته‌های گوناگون به رشته مدیریت دولتی شده و به بحران هویتی آن افزوده است. این بحران با ترجمه مقالات و کتب مدیریت دولتی در کشورمان دوچندان شده است، تا جایی که برخی معتقدند ترجمه مصطلح به کار گرفته شده برای عنوان رشته نیز اشتباه است. واژه *public administration* در اکثر متون فارسی به «مدیریت دولتی» ترجمه شده است؛ حال آنکه برخی اداره امور عمومی را جایگزین مناسب‌تری می‌دانند. بنابراین دانشجویی که با متون فارسی سروکار دارد دچار ابهام می‌شود، چراکه برای مثال، واژه *new public administration* معادل «مدیریت دولتی نوین»، «اداره امور عمومی نوین» و «مدیریت عمومی نوین» ترجمه شده است. در نتیجه کسی که در کتب گوناگون با این واژه‌ها روبه‌رو می‌شود ممکن است این اصطلاحات را مفاهیمی متفاوت برداشت کند.

باید در نظر داشت که ترجمه پل میان نویسندگان و خوانندگان با زبان‌های متفاوت محسوب شده، برای پیشرفت رشته‌های علمی گوناگون در کشور الزامی و دریچه‌ای برای ورود علم و مطالب علمی به دانشگاه‌ها و عرصه‌های علمی کشور تلقی می‌شود. مدرسان و استادان دانشگاه، به اقتضای شغل خود، هر روز به کار ترجمه مشغول‌اند. آن‌ها مطالب علمی را در مقالات و کتب می‌خوانند و سعی می‌کنند به نحوی قابل فهم برای دانشجویان خود تشریح کنند. در نتیجه در وهله نخست، مترجم باید به درکی مناسب از متن اصلی برسد تا بتواند آن را به خوبی به خواننده منتقل کند. به این ترتیب مترجم گاهی به ناچار از ترجمه دقیق و عینی متن اصلی فاصله می‌گیرد و برای قابل فهم ساختن متن، ترجمه‌ای مفهومی از آن را به خواننده منتقل می‌کند. این مطلب در ترجمه کتاب حاضر از دو جهت حائز اهمیت است؛ اول آنکه بسیاری از مقالات این کتاب با دوران معاصر ما فاصله دارند و لذا بعضی مفاهیم و اصطلاحات را باید با زبان معاصر به خواننده منتقل کرد، در عین حال که متفاوت بودن واژه‌های به کار گرفته شده در حوزه مدیریت دولتی در گذر زمان را به گونه‌ای در متن ترجمه منعکس کرد. زیرا یکی از نکات جالب توجه در این کتاب این است که با توجه به اینکه مقالات در قالب سیر زمانی ارائه شده‌اند، خواننده تا حدودی با اصطلاحات مورد استفاده صاحب‌نظران و دانشگاهیان دوره‌های زمانی گوناگون آشنا می‌شود. البته اینکه استفاده از واژه‌های به خصوصی نظیر نهاد، سازمان و غیره از چه زمانی در متون تخصصی علمی رشته مدیریت دولتی مطرح شده‌اند، موضوع تأمل برانگیزی است که درک بهتر آن به پژوهش بیشتر نیاز دارد. اما این کتاب، درکی کلی از ورود و ترویج واژه‌ها و اصطلاحات تخصصی در رشته مدیریت دولتی را به خواننده منتقل می‌کند.

انتقال این گونه ظرافت‌ها در ترجمه کتاب دشوار است، بنابراین تا حد امکان سعی شده است که واژه‌های پرتکرار و مهم را در پاورقی کتاب توضیح دهیم. همچنین در انتهای کتاب، فهرستی از لغات تخصصی به کاررفته آورده شده است تا خواننده در صورت تمایل بتواند با معادل انگلیسی واژه‌ها در متن اصلی کتاب آشنا شود. ذکر این نکته نیز ضروری است که گاهی در عرصه مدیریت دولتی، اصطلاحاتی رایج است که با اصطلاحات تخصصی دانشگاهی تفاوت دارد. برای مثال در عرف رایج، program را طرح‌های عمومی و دولتی می‌نامند (مانند طرح مسکن مهر یا طرح مبارزه با مواد مخدر)، اما در جامعه دانشگاهی، این واژه «برنامه» ترجمه می‌شود.

به طور کلی برای درک بهتر یک مطلب، بهتر است معادل انگلیسی آن را نیز مدنظر

داشت؛ بنابراین شاید تعداد پاورقی‌های کتاب حاضر برای معرفی واژه‌های معادل در متن اصلی کمی بیش از اندازه باشد، اما مدنظر قرار دادن آن‌ها را به‌ویژه به دانشجویان تحصیلات تکمیلی توصیه می‌کنیم.

نخستین چاپ کتاب *پیشگامان مدیریت دولتی*^۱ به سال ۱۹۷۸ بازمی‌گردد و اثر حاضر ترجمهٔ چاپ هشتم کتاب مذکور است که دو تن از صاحب‌نظران مدیریت دولتی، «جی. ام. شفریتز»^۲ و «آلبرت سی. هاید»^۳ در سال ۲۰۱۷ و در قالب ۶۴۲ صفحه منتشر کرده‌اند. چاپ‌های پیشین این کتاب تاکنون به زبان‌های چینی و اسپانیایی ترجمه شده‌اند. آثار منتخب در این کتاب، حاصل کار برجسته‌ترین و اثرگذارترین نویسندگان و متخصصان در عرصهٔ مدیریت دولتی‌اند. آثار مذکور دربرگیرندهٔ مباحث و زمینه‌های اصلی ادارهٔ امور عمومی اعم از بوروکراسی، نظریهٔ سازمان، مدیریت منابع انسانی، فرایند بودجه‌ریزی، خط‌مشی عمومی، اجرای خط‌مشی عمومی، ارزیابی خط‌مشی عمومی، روابط درون‌حکومتی و اخلاق خدمت عمومی است. همچنین مباحث به ترتیب زمانی ارائه شده‌اند تا خواننده بتواند سیر تکاملی مباحث و موضوعات را به‌خوبی درک کند. شاید برخی از دانشجویان تصور کنند که مطالعهٔ مقالات و کتب قدیمی مدیریت دولتی چندان مفید نخواهد بود و رجوع به مقالات و کتب و آخرین دستاوردهای علمی، ارزش علمی بیشتری دارد. ما به موارد مطرح‌شده توسط مؤلفان کتاب در پیشگفتار و در پاسخ به سؤال فوق دو نکته اضافه می‌کنیم. معمولاً دانشجویان مدیریت مستقیماً به آثار افرادی نظیر تیلور، وبر، فایول، و فالت رجوع نمی‌کنند و با نظریه‌ها، آراء و افکار این صاحب‌نظران برجسته از طریق تفسیرها، برداشت‌ها و تعابیر ارائه‌شده از آن‌ها در سایر کتب درسی و مقالات آشنا می‌شوند. در نتیجه دو اشکال عمده پیش می‌آید؛ اول، مطالب مطرح‌شده در کتب درسی به صورت ساده، خلاصه‌سازی می‌شوند؛ دوم، مطالب مطرح‌شده در مقالات علمی، تعبیر و تفسیر و برداشت‌های شخصی نویسندگان از آراء و نظریات صاحب‌نظران کلاسیک‌اند و ممکن است با سوء تعبیرها و برداشت‌هایی همراه باشند. بنابراین، رجوع به متون کلاسیک و اصیل رشته به درک عمیق مباحث کمک می‌کند. درک مبانی و اصول بنیادین رشتهٔ مدیریت دولتی به درک مباحث و موضوعات جدیدتر و معاصر

۱. شاید متون اصیل [کلاسیک] مدیریت دولتی هم می‌توانست عنوان مناسبی برای کتاب باشد، اما از آنجا که کتاب حاضر دربرگیرندهٔ مجموعه مقالاتی از مهم‌ترین و تأثیرگذارترین مؤلفان و صاحب‌نظران مدیریت دولتی است، عنوان *پیشگامان مدیریت دولتی* را برای آن برگزیده‌ایم.

2. Jay M. Shafritz

3. Albert C. Hyde

کمک شایانی می‌کند. دسترسی به برخی مقالات اصلی مطرح شده در این کتاب دشوار است و شاید حتی امکان دسترسی به آن‌ها برای دانشجویان و استادان محترم ممکن نباشد، بنابراین کتاب حاضر فرصت مناسبی برای مطالعه متون مبنایی مدیریت دولتی محسوب می‌شود.

کتاب حاضر در قالب پنج بخش اصلی به زیور طبع آراسته شده است:

بخش اول، حاوی آثاری برجسته از دوران باستان تا دهه ۱۹۲۰ است. آثار مربوط به مدیریت دولتی به دوران تمدن باستان بازمی‌گردد. مصری‌ها، بابلی‌ها، رومی‌ها، چینی‌ها و یونانی‌های باستان مبدع فنونی بدیع در عرصه مدیریت و اداره بوده‌اند. فنون مدیریتی کنونی در سبک مدیریتی اسکندر کبیر، خطوط مونتاز در زرادخانه‌های ونیز، نظریه‌های رهبری نیکولو ماکیاولی^۱، نظریه تقسیم کار آدام اسمیت^۲، ادعای رابرت اوون^۳ مبنی بر اهمیت یکسان انسان‌ها با ماشین‌ها و ابزارها و نیز ادعای چارلز بابیج^۴ مبنی بر وجود اصول مدیریت ریشه دارد. تاریخ جهان را می‌توان از منظر ظهور و افول نهادها و مؤسسات عمومی نگریست؛ امپراتوری‌هایی که به موجب وجود نهادهایی کارآمد، بقا یافته و بهتر از سایرین توانسته‌اند به حکمرانی خود ادامه دهند.

بخش دوم مشتمل بر آثاری فاخر از دهه ۱۹۳۰ تا اواخر دهه ۱۹۵۰ است. وقوع جنگ سرد و بحران‌های مالی بر حکمرانی در امریکا تأثیر گذاشت و نقش حکومت را در مواجهه با این گونه بحران‌ها تغییر داد؛ به گونه‌ای که اقدامات فعال جای اقدامات واکنشی را گرفتند. همچنین سازمان‌های دولتی با موضوعات و چالش‌هایی جدید اعم از تمرکز^۵، سنجش کارایی و اقدامات اجتماعی مواجه شدند. در این دوران، هم آینده حکومت و هم آینده مدیریت دولتی با عدم اطمینان‌هایی همراه بود.

بخش سوم دربرگیرنده آثار مهم و برجسته از دهه ۱۹۶۰ تا اواخر دهه ۱۹۷۰ است. در این دو دهه، تغییرات اقتصادی، اجتماعی و سیاسی گسترده‌ای در امریکا رخ داد و تصورات خوش بینانه‌ای درخصوص سیطره رهبری سیاسی و اقتصادی امریکا بر جهان وجود داشت. پشتوانه این خوش بینی، وجود نهادها و سازمان‌های دولتی گسترده‌ای بود که بر توانمندی‌های اداری و نوآوری‌های فنی خود اتکا کرده بودند. دوایت والدو^۶ دهه ۱۹۶۰ را اوج «دوران

1. Niccolo Machiavelli
2. Adam Smith
3. Robert Owen
4. Charles Babbage
5. centralization
6. Dwight Waldo

فنی-علمی» می‌نامد. کِنیدی در سال ۱۹۶۱، سفر به کره ماه تا ده سال آینده را هدف ملی تعیین کرد که ناسا در سال ۱۹۶۹، این شاهکار مهندسی و مدیریت دولتی را رقم زد.

بخش چهارم کتاب حاضر، شامل آثار دهه‌های ۱۹۸۰ و ۱۹۹۰ است. دهه ۱۹۸۰ شاهد تحولاتی سریع در ارزش‌های اقتصادی و سیاسی امریکا بود. با آغاز دوره ریاست جمهوری رونالد ریگان، مفاهیم جدیدی همچون نئوفدرالیسم یا فدرالیسم نوین، تجدید نظر در نقش آفرینی بخش عمومی و بخش خصوصی و خصوصی‌سازی مطرح شد. در این راستا و همسو با هدف کاهش مالیات و هزینه‌های عمومی، فشار روزافزونی بر برون‌سپاری اقدامات دولتی و اتکا بر بخش خصوصی اعمال می‌شد. اواخر قرن بیستم با تحولات مهمی همراه بود که از جمله آن‌ها می‌توان به پایان جنگ سرد، فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی، فرو ریختن دیوار برلین، ظهور اقتصادهای بازار آزاد و اتحادیه اروپا اشاره کرد.

بخش پنجم این کتاب نیز شامل آثار مربوط به دهه آغازین قرن بیست و یکم است. از جمله چالش‌ها و موضوعات تأثیرگذار در این دوره بر مدیریت دولتی می‌توان به جهانی شدن^۱، بازارمحوری، فناوری، محیط زیست پایدار، گرم شدن زمین و کمبود منابع طبیعی اشاره کرد که عوامل محیطی مؤثر بر مدیریت دولتی محسوب می‌شوند.

شایان ذکر است که در ترجمه حاضر بخش‌هایی از کتاب و تعدادی از مقالات حذف شده‌اند، چراکه در تعدادی از مقالات جزئیات زمینه و ساختار سیاسی و حکومتی امریکا تشریح شده بودند که به لحاظ ساختار سیاسی و حکومتی، مطالب آن‌ها در بستر کشورمان چندان کاربردی نبودند. لذا ترجمه آن‌ها غیر ضروری می‌نمود. دیگر اینکه مقالات حذف شده بیشتر جنبه نظریه سازمان یا مدیریت منابع انسانی داشتند و کمتر به طور مستقیم با نظریه‌های مدیریت دولتی مرتبط بودند و لذا با توجه به مخاطبان اصلی این کتاب که همانا دانشجویان رشته مدیریت دولتی‌اند، از ترجمه مقالات مذکور خودداری شد. البته حذف مقالات به گونه‌ای بود که از تسلسل مطالب و کلیات کتاب کاسته نشود و خواننده در درک مطالب مشکل نداشته باشد.

همچنین بخشی تحت عنوان «معرفی پیشگامان» به ابتدای کتاب اضافه کرده‌ایم و در آن بیوگرافی نویسندگان و خلاصه‌ای از سرگذشت و داستان زندگی‌شان، مهم‌ترین جوایز، دستاوردها، آثار و تألیفات علمی و حوزه‌های مطالعاتی و علایق پژوهشی آن‌ها و همچنین مسئولیت‌های اجرایی و مشاوره‌ای آن‌ها در سازمان‌های عمومی و خصوصی را شرح داده‌ایم تا مقدمه‌ای برای درک بهتر مقالات کتاب باشد.

کتاب *متون اصیل مدیریت دولتی*، یک اثر فاخر و منحصر به فرد است که در مقایسه با سایر کتب موجود در حوزه مدیریت دولتی، قلمرو گسترده‌ای از نظریه‌ها و مباحث اصلی و تأثیرگذار در مدیریت دولتی را شامل می‌شود و برای دانشجویان، استادان و پژوهشگران این رشته و نیز مدیران و کارکنان سازمان‌های دولتی مفید است. کتاب حاضر به منزله کتاب مبنایی برای دانشجویان رشته مدیریت دولتی ترجمه شده است و دانشجویان سایر گرایش‌های مدیریت نیز می‌توانند از آن استفاده کنند؛ چرا که بسیاری از فارغ‌التحصیلان سایر گرایش‌های رشته مدیریت (اعم از بازرگانی، صنعتی، منابع انسانی، مالی، فناوری اطلاعات و غیره) نیز ممکن است در نهایت وارد سازمان‌های دولتی شوند و لذا شناخت موضوعات و مسائل سازمان‌های عمومی و دولتی و متعاقباً مدیریت دولتی، شایسته و بایسته است.

کتاب حاضر نخستین مرجع ترجمه شده به زبان فارسی در زمینه متون اصلی و اصیل مدیریت دولتی در ایران است و مباحث مطرح در آن به دانشجویان و پژوهشگران مدیریت دولتی این امکان را می‌دهد تا با موضوعات و نظریه‌های اصلی که در تکامل این رشته مؤثر بوده‌اند آشنا شوند و آن‌ها را برای ورود به عرصه مدیریت دولتی و مواجهه با چالش‌های پیش رو آماده کند. همچنین از آنجا که موضوعات مطرح شده در این کتاب، برگرفته از چالش‌های اصلی پیش روی مدیران در سازمان‌های عمومی و دولتی است، کتاب حاضر برای مدیران سازمان‌های مذکور کاربردی است؛ چرا که موضوعات و مسائل مبتلابه در عرصه مدیریت دولتی، کمابیش در همه سازمان‌ها و کشورها موجود و مشترک است و لذا مدیران و کارکنان سازمان‌های عمومی ناگزیر از شناخت و مواجهه با موضوعات مذکورند. شاید بتوان گفت که پس از مطالعه این کتاب، می‌توان سایر کتاب‌های مدیریت دولتی را بهتر درک کرد، زیرا همه کتاب‌های مدیریت دولتی به نوعی به آثار و مقالات اصلی این کتاب ارجاع می‌دهند و در مباحث خود از آن‌ها استفاده می‌کنند. لذا کسی که متون و مقالات صاحب‌نظران کلاسیک را خوانده است، درک عمیق‌تری از مباحث دارد و قادر است با دقت و توجه بیشتری سایر کتاب‌ها را مطالعه کند. بنا به ادعای مؤلفان کتاب، مقالات انتخاب شده در این کتاب را هر دانشجو، پژوهشگر یا متخصصی در زمینه مدیریت دولتی باید خوانده باشد. بنابراین، کتاب حاضر به نوعی یک کتاب مرجع و بنیادین در رشته مدیریت دولتی تلقی می‌شود. برای نمونه، کسی نمی‌تواند در مبحث بودجه، خود را صاحب‌نظر بداند اما مقاله‌ای از آلن شیک^۱ نخوانده

باشد؛ حتی اگر مقالات زیادی از سال‌های اخیر در معتبرترین نشریات تخصصی خواننده باشد. مهم‌ترین دلایل انتخاب این کتاب برای ترجمه، فقدان ترجمه این کتاب و نیز فقدان وجود اثری مشابه آن در زبان فارسی، جامعیت کتاب مذکور، بنیادی بودن مباحث مطرح‌شده در آن و نیز رعایت سیر تطور تاریخی موضوعات است. همچنین ذکر مثال‌های متعدد و واقعی در خصوص مباحث مدیریت دولتی در این کتاب به فهم بهتر مطالب آن کمک شایانی می‌کند. شایان ذکر است که برخی از بخش‌های مقالات را نویسندگان حذف کرده‌اند که با علامت «...» در متن مشخص شده است. برخی از فصول و مطالب کتاب نیز مترجمان به دلیل اختصاصی بودن مباحث آن‌ها به نظام حکمرانی امریکا و کاربرد نداشتن در ایران و نیز تکراری بودن، ترجمه نکرده‌اند؛ اگرچه حذف مطالب مذکور آسیبی به کلیت و انسجام کتاب نمی‌زند.

ترجمه هیچ‌گاه نمی‌تواند جای متن اصلی را بگیرد، بلکه صرفاً می‌تواند به آن نزدیک یا از آن دور باشد. همان‌طور که اشاره کردیم، متأسفانه برخی ظرافت‌های متن اصلی در ترجمه انتقال‌پذیر نیست و مواردی نظیر سبک نگارش و قدرت قلم و بسیاری جزئیات دیگر چندان در ترجمه منعکس نمی‌شوند. برای مثال، با مطالعه متن اصلی مقاله تیلور، متوجه می‌شوید که مقاله وی از حیث نگارش، هیچ شباهتی به اثر یک فیلسوف یا صاحب‌نظر دانشگاهی ندارد. او به وضوح، اصول نگارشی را درست رعایت نمی‌کند، جملاتی طولانی استفاده می‌کند که گاه یک صفحه به طول می‌انجامد و در نهایت، یک صفحه مطلب را فقط با به کار بردن یک فعل به اتمام می‌رساند! واژه‌های مصرفی او کاملاً سطحی‌اند. برعکس، شما با مطالعه متن فالت با جملاتی پرمعنی، کوتاه و پرمعنی مواجهید. او در قالب کوتاه‌ترین عبارات ممکن، منظور خویش را می‌رساند و درک جملات او نیازمند تفکر و تعمق است.

با در نظر داشتن جمیع موارد مذکور، در ترجمه این کتاب نیز سعی شده است تا ضمن رعایت امانت‌داری، دقت لازم در انتخاب معادل فارسی واژگان به عمل آید و منظور مؤلف به خوبی به خواننده منتقل شود. اثر حاضر عاری از خطا و لغزش نیست و لذا از همه خوانندگان تقاضا می‌شود برای بهبود و رفع نواقص، نظرها و پیشنهادهای خود را با مترجمان در میان گذارند.

پیشگفتار مؤلفان

ما (مؤلفان) مدعی نیستیم که مقالات منتخب ارائه شده در این کتاب، تنها و مهم ترین متون کلاسیک در مدیریت دولتی اند. این رشته به قدری گسترده است که نمی توان مجموعه مشخص و محدودی را به منزله مهم ترین مقالات مبنایی معرفی و ارائه کرد. با این حال معتقدیم که می توان فهرستی از برجسته ترین مؤلفان این رشته در نظر گرفت و نمونه هایی از مهم ترین آثار علمی آن ها را ارائه کرد. در این کتاب چنین هدفی را پی گرفته ایم. بدیهی است که حجم کتاب اجازه نمی دهد همه صاحب نظران مهم مدیریت و همه مقالات و کتب علمی آن ها را در یک کتاب گنجانند. از این رو برخی از صاحب نظران برجسته ای که به نوعی دیدگاهشان در آثار سایر مؤلفان برجسته رشته مدیریت دولتی دیده می شود و سایر مقالات و آثار مهم صاحب نظرانی که در این کتاب مطرح شده اند، در فهرست مقالات این کتاب دیده نمی شوند.

ویژگی اصلی متون کلاسیک در هر رشته و زمینه ای، ارزش ماندگار آنهاست. برای مثال، اتومبیل های کلاسیک، آثار ادبی فاخر و کلاسیک، فنون کلاسیک برای حل مسائل حقوقی، درمانی یا نظامی و غیره، هیچ گاه کهنه و بی ارزش نمی شوند. هر امر کلاسیک و اصلی به دلیل تداوم فایده مندی آن، در گذر زمان ارزش خود را حفظ می کند. سه تفنگدار داستان ماجرای است که الکساندر دوما در سال ۱۸۴۴ نوشته است و هنوز هم به منزله داستان خوبی از آن یاد می شود. اما چند رمان دیگر از قرن نوزدهم را می توانید نام ببرید که در عصر ما نیز خوانده می شوند؟ تعداد اندکی هستند که برای مخاطبان قرن بیست و یکم نیز جذاب و خواندنی اند. در متون تخصصی علمی مدیریت دولتی نیز همین مطلب صدق می کند. مقالات و کتب متعددی در این زمینه نگارش شده است، اما کدام آن ها امروز یا فردا هم ارزش مطالعه و خوانده شدن را دارند؟ نیت ما از تدوین و نگارش کتاب حاضر، گردآوری و معرفی برخی از مهم ترین و ارزشمندترین آثار و تألیفات گذشته است که برای آیندگان نیز به همان میزان ارزشمندند. سه معیار را برای انتخاب متون در نظر گرفته ایم. معیار اول، متن انتخابی باید با مضمون محوری مدیریت دولتی مرتبط می بود. متون انتخاب شده همگی پس از گذشت سال ها از چاپ اول، مرجع یا حتی نقد شده اند. لذا طبق معیار اول، متون مهم و ماندگار انتخاب شدند.

معیار دوم برجسته بودن متون انتخابی است. متون انتخاب شده به گونه‌ای بوده‌اند که بنا به قول مشهور، نقش برجسته‌ای در حوزه رشته مدیریت دولتی داشته‌اند. ممکن نیست که متن کلاسیک ناشناخته مانده باشد. در انتخاب متون، پرسش زیر را به منزله یک قاعده کلی مدنظر داشته‌ایم، «آیا از دانشجوی مدیریت دولتی انتظار می‌رود که مؤلف مذکور و تفکرات و ایده‌های بنیادین او را بشناسد و بلد باشد؟» اگر پاسخ این سؤال مثبت است، می‌توانیم بگوییم که مؤلف و محتوای اثر وی در جایگاه مضمونی بنیادین در رشته مدنظر قرار گرفته‌اند. البته انتقاد از انتخاب مقالات و اینکه چرا مقاله یا مؤلف خاصی انتخاب شده و دیگری انتخاب نشده، کاملاً قابل انتظار و بدیهی است؛ بنابراین هر انتخابی با انتقاد و چالش‌هایی همراه است. مؤلفان انتخاب شده در میان پرارجاع‌ترین و پرتیراژ‌ترین دانشگاهیان و متخصصان مدیریت دولتی‌اند. ایده اساسی این کتاب، گردآوری همه آن‌ها تحت یک مجموعه بوده است. سومین و آخرین معیار برای انتخاب متون، خوانابودن و قابلیت فهم متون بود. ما متونی را انتخاب کرده‌ایم که حتی افرادی که پیشینه چندانی در مدیریت دولتی ندارند نیز بتوانند آن‌ها را مطالعه کنند و متوجه شوند.

متون انتخابی به ترتیب زمانی مرتب شده‌اند. نسخه‌های قبلی این کتاب با مقاله وودرو ویلسون در سال ۱۸۸۷ شروع می‌شدند، اما در این ویرایش، چند مقاله جدید اضافه شده است. در نتیجه، کتاب را با مقاله‌ای از کنفوسیوس در چین باستان آغاز می‌کنیم. این مقاله به مضامین و مواردی اشاره می‌کند که برای درک توسعه و شکل‌گیری مدیریت دولتی به منزله بخشی از فرایند ایجاد دولت حیاتی است. از آنجا که در ویرایش‌های قبلی این کتاب، همه متون درباره مدیریت دولتی امریکا بوده است، مقالاتی که پیش از ویلسون مطرح شده‌اند به نوعی یادآور می‌شوند که پیش از تجربه امریکا، انواع دیگری از مدیریت دولتی در دولت‌هایی نظیر چین، روم و پروس وجود داشته است.

امید است ارائه مقالات به ترتیب زمانی، درکی از تسلسل و پیوستگی فکری در رشته را به خواننده القا کند و نشان دهد که مؤلفان، مضامین و موضوعات مطرح شده، چگونه به یکدیگر مرتبط‌اند و چه تمایزاتی با یکدیگر دارند. بیان مطالب با توجه به سیر زمانی، بیانگر مضامین فکری نویسندگان در جایگاه نماینده یک دوره خاص است. به وضوح بسیاری از مؤلفان ده‌ها سال در رشد متون تخصصی علمی رشته مدیریت دولتی سهم‌افزایی^۱ داشته‌اند. با این حال، متون انتخابی بازنشر شده در این کتاب را باید در بستر و زمینه تاریخی خود بررسی و بازنگری کنیم.

اگرچه بسیاری از متون و مقالات انتخابی ممکن است در نظر دانشجویان و خوانندگان بسیار قدیمی به نظر برسند، اما حتی برای یک لحظه تردید نکنید که تاریخ مصرف آن‌ها تمام شده است. این متون در وهله اول کلاسیک قلمداد می‌شوند، زیرا ارزش آن‌ها برای نسل‌های بعدی نیز استمرار دارد.

باعث مسرت و خوشحالی ماست که این کتاب به‌طور گسترده‌ای در دانشکده‌ها و دوره‌های مدیریت دولتی استفاده شده است. طبیعتاً اعمال تغییر در کتابی که مورد استقبال دانشجویان و همکاران قرار گرفته است باید محتاطانه باشد. در این ویرایش چند تغییر مشاهده می‌شود. دنیای نشر تغییر کرده است و برخی از مقالاتی که در گذشته در کتاب آورده بودیم دیگر در دسترس نبود یا حق چاپ مجدد آن‌ها بسیار گران بود. در حالی که می‌دانیم بازار کتب درسی به شیوه‌های گوناگون به بازار اجاره‌ای تبدیل شده است و بسیاری از خوانندگان به جای خرید، کتب مد نظر خود را برای مدت معینی اجاره می‌کنند، قصد داریم قیمت این کتاب را به حدی پایین نگه داریم تا برای استفاده در کلاس‌های درسی به‌منزله منبع اصلی یا تکمیلی در کنار سایر کتب درسی مورد نیاز مقرون‌به‌صرفه باشد. امیدواریم این کتاب به‌منزله یک کتاب مرجع و پایه‌ای، حتی پس از فارغ‌التحصیلی در کتابخانه شخصی دانشجویان باقی بماند تا بعدها نیز در صورت نیاز به آن مراجعه کنند و مجبور نباشند برای پرداخت هزینه‌ها و بازپرداخت وام‌های دانشجویی آن را بفروشند. در این ویرایش، منبع کامل مقالات مورد استفاده را برای مطالعه بیشتر دانشجویان منتشر کرده‌ایم.

این کتاب در قالب پنج بخش تنظیم شده است و در بخش انتهایی کتاب، که در ویرایش فعلی اضافه شده است، مقالات قرن بیست و یکم بررسی می‌شوند. واضح است که سرعت و مقیاس تحولات سیاسی، اقتصادی، اجتماعی فناورانه و بوم‌شناختی پس از سال ۲۰۰۰، دوره جدیدی را نشان می‌دهد و لذا مستلزم بحث و بررسی است. اقتصاد و محیط جهانی نیازمند رویکردی گسترده‌تر، عمیق‌تر و به معنای حقیقی، جهانی‌تر در زمینه هدف و طرح مدیریت دولتی در ایالات متحده یا سایر کشورها نظیر اتحادیه اروپا، روسیه، چین، برزیل، هند، آفریقای جنوبی یا هر کشور دیگری است. معتقدیم رویارویی مدیریت دولتی امریکا با موضوعات حکمرانی جهانی، باعث بروز تحولات زیادی در رشته مدیریت دولتی خواهد شد. در ویرایش‌های بعدی بدون تردید بیشتر به این نهضت اجتناب‌ناپذیر خواهیم پرداخت.

در ویرایش‌های پیشین، از بسیاری از همکاران و دوستانمان برای کمک ایشان در آماده‌سازی این ویرایش و ویرایش‌های قبلی تشکر کرده‌ایم. فهرست این افراد در هر ویرایش

جدید طولانی تر می شود. به طور کلی تصمیم گرفتیم که در این ویرایش خیلی ساده از تمامی دانشجویان و همکارانی که با بحث‌ها و گفت‌وگوهای خود به تکمیل کتاب کمک کرده‌اند تشکر کنیم. خیلی خرسند و خوشبختیم که همکاران و دانشجویانی داشته‌ایم که نه تنها از کتاب حمایت کرده‌اند، بلکه در شناخت متون کلاسیک واقعی رشته مدیریت دولتی کمک شایانی داشته‌اند.

جا دارد از دو نفر به طور ویژه تقدیر و تشکر کنیم؛ پروفسور اریک زیمرینگ^۱ عضو گروه مدیریت دولتی دانشگاه ایلینویز شمالی، که نقش مهمی در پیشرفت و جهت‌دهی بحث روابط میان‌حکومتی داشته است و پروفسور دیوید روزنبلوم^۲ در دانشگاه امریکا، که قدیمی‌ترین و مهم‌ترین پشتیبان و مشاور ما در این کتاب بوده است.

جی. ام. شفریتز
استاد دانشگاه پیتزبورگ
آلبرت سی. هاید
پژوهشگر ارشد گروه مدیریت و خط‌مشی دولتی
دانشکده امور عمومی
دانشگاه امریکا

1. Eric Zeemering
2. David Rosenbloom